

Musik: John Cage; Music for Piano and Percussion

aug092014

Skrivet av Peter Sjöblom

[Musik - Musikkritik](#)

Oemotståndligt exekverad Cage

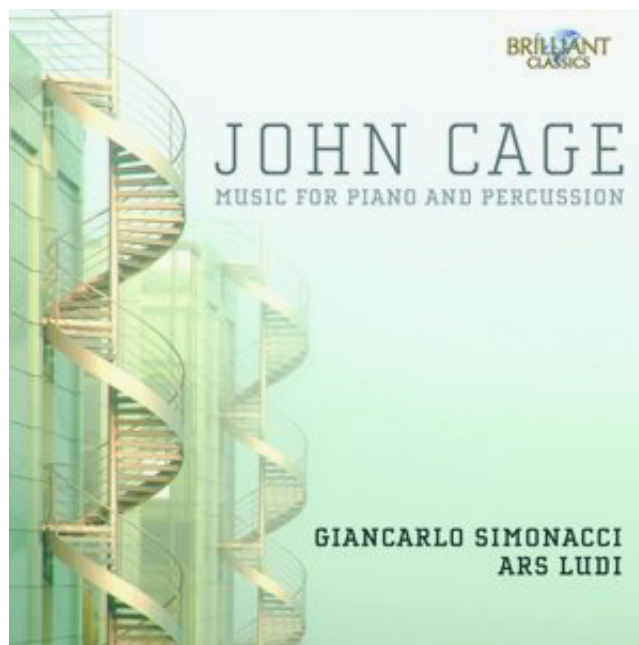
John Cage
Music for Piano and Percussion
Giancarlo Simonacci, piano
Ars Ludi Percussion Ensemble
Brilliant Classic

Det är måhända att överdriva att säga att John Cage är konstmusikalisk stapelvara, men visst har han på interpreter en lockelse som är större än flertalet andras. Av 1900-talskompositörerna är han också den som i högst grad sipprat in i populärkulturen, mer eller mindre uppenbart och mer eller mindre avsiktligt genom artister som John Cale, Yoko Ono och David Sylvian. Kanske är det först och främst musikens öppna natur som fångar å ena sidan så många (och olika sorters) lyssnare, och å andra sidan så många uttolkare. Cage överlät ju mycket ansvar på just musikern att forma musiken; han lämnade gärna till exekutören att fullkomna musiken med dennes personliga fallenhet. En annan del av förklaringen till

Cage popularitet kan ligga i det som formuleras i häftet till den dubbel-CD som här föreligger: Musiken är ett sinnestillstånd, föränderlig men utan att nödvändigtvis sträva mot ett bestämt mål. Denna avsaknad av narrativ slutpunkt tror jag erbjuder ytterligare frihet att lägga till den rent interpretativa frihet Cage ofta stipulerade. Sålunda finns det en stor karaktärsspännvidd hos alla de oräkneliga Cage-utgåvorna. De enligt min mening minst lyckade av dessa är de som anlägger ett tydligt cerebralt perspektiv på musiken. Cage var en hjärtlig kompositör, stundtals rent humoristisk, och att reducera hans musik till en intellektuell övning är att göra honom orätt, förminska intentionerna och klä musiken i en missklädsam skrud som Cage förmodligen skulle avvisat vänligt men bestämt. Cage kräver intuition och inte matematik.

Intuitionen är direkt avgörande om man ska komma åt något av det centrala i Cages musik, hans förhållande till rytmen. Det gäller även åhöraren; ett ouppmärksamt lyssnande är sällan bra, men i Cages fall är det i grunden fullkomligt förkastligt, då sammanhang som ibland uppenbaras på under lager på lager liggande nivå går förlorade i ren obegriplighet. Cage förhåller sig till rytmen antingen genom att helt omfamna den, eller synbart förkasta den, men den finns alltid där som en överordnad referenspunkt, som ett centrum som helt och hållet styr förloppen, långt mer än både harmoni och melodi.

Eller kanske att rytm är fel ord – puls beskriver det bättre. Det är föga förvånande att en icke föraktlig mängd av John Cages musik inkorporerar slagverk, och att han redan tidigt, i sina unga prövoår, betraktade slagverk som musikaliskt berikande. Dessutom närmade han ju sig andra instrument som vore de just slagverk; jag tänker närmast på pianot som hos kompositören ofta användes för perkussiv betoning snarare än en melodibärare. Hade det inte funnits verk för både piano och slagverk i hans verkkatalog hade det varit ett rent mysterium.

Essentiell Cage

Lyckligtvis finns det verk för just den instrumentkombinationen, och det är sådana som står i fokus på den dubbel-CD som Giancarlo Simonacci spelat in tillsammans med Ars Ludi-ensemblen. Det mest omfattande av dessa är "Sixteen Dances for Soloist and Company of Three", komponerat 1950-51 och som upptar större delen av första CD:n. Sviten är därmed det kronologiskt sett sista av skivans verk; det i slagverkssammanhang populära "First Construction (in Metal)" förfärdigades 1939, det kompletterande och likaledes ofta inspelade "Third Construction" två år senare, trion för slagverk 1936, "Fads and Fancies in the Academy" 1940, "Double Music" samma år som "Third Construction" – alltså 1941, och "Credo in US" ytterligare ett år senare.

Simonaccis och Ars Ludis bjuder på väldigt mycket av det jag som jag tycker om att höra i Cage-inspelningar. De bugar inte för musiken i akademisk (och därmed missriktad) vördnad utan betonar både lusten och deltagandet – här finns helt enkelt spelglädje! "Credo in US" låter rent full i fan – särskilt när de släpper loss de fragmenterade radioutsändningarna är det som att de inte riktigt kan bärga sig! Det svänger ju om musiken! Är det fult att kalla energin rockig? Det kan inte hjälpas oavsett, och att döma av hur det låter tror jag knappast att varken Simonacci eller medlemmarna i Ars Ludi misstycker.

Andra skivan i dubbeln upprätthåller mycket av den energi som efter det bedrägliga lugnet i "Sixteen Dances" i sådan ohämmat grad frigörs i "Credo in US". Det är också här som Cages intresse för österländsk musik hörs mest, som i de gamelaninspirerade "First Construction (in Metal)" och "Double Music", no-spelens musik i "Third Construction", och den mer ospecificerade japanska renheten i slagverkstrion. I dessa rena slagverksstycken, utan medverkan från Simonacci, får Ars Ludi glänsa oinskränkt. Även om temat för skivan är just verk för både piano och slagverk är det väldigt trevligt att nämnda fyra verken finns med; Ars Ludi är precis rätt typ av ensemble för dem då de tycks ha en glupande aptit på musiken utan att med våldföra sig på dem med överentusiastisk iver.

Simonacci återvänder till det sjudelade "Fads and Fancies in the Academy", ett verk med en ovanligt vinnande humor som uppenbarligen tilltalar musikerna lika mycket som de mer allvarsstämda inledande sexton danserna.

[till toppen](#)

Spännvidden mellan verkens längd motsvaras av deras skiftande karaktär. Uppsluppenhet balanseras mot begrundan, västerland vägs mot österland, sirligt gestaltad begrundan kompletteras med explosiv expressivitet. Lägg detta till det faktum att såväl Giancarlo Simonacci som Ars Ludi-medlemmarna inte bara har en hängivenhet till musiken utan dessutom en förmåga att omdömesgillt kanalisera den, och ni har en John Cage-utgåva som utan några som helst tvivel kan rankas som essentiell.

Peter Sjöblom

Inline [article](#) positioning by [Inline Module](#).

[< Föregående](#)

[Nästa >](#)